

„HISZEM AZ ÖRÖKÉLETET!”

–húsvét teológiai üzenete az unitáriusok számára–

Az unitárius teológia húsvétal kapcsolatosan is teológiai vizsgálódásának alapvető lényegéből, a teocentrikus álláspontjából indul ki. Ez lényegében azt jelenti, hogy a húsvéti eseményeket is Isten feől közelíti meg, ellentétben a testi feltámadás hagyományos keresztény felfogásával (kriszto-centrikus).

Teológizálásunk során mindig arra fektetjük a hangsúlyt, amit Jézus tanított, és nem arra alapozunk, amit később elmondtak, vagy éppen amit/amiket zsinati végzésekre foglaltak róla. Kiindulás alapunk ez esetben is Jézus megnyilatkozása. Közismert, hogy amikor Jézustól a feltámadás feől érdeklődnek, akkor ő válaszában nem a test felállításával magyarázza - erről egy szót sem szól- (lásd Lk 20, 27-40), hanem mint létezési módot értelmezi azt. Ebben a létezési módban az ember új szellemiséget, isteni életet ölt magára, „Isten dicsőségébe öltözik”, az egyszerűen fogalmazva: részese lesz az Isten által ígért/felkínált/biztosított örökéletnek.

Vallásunk húsvétkor az élet - a halál - a lélek halhatatlansága - az örökélet nagy kérdéseire igyekszik az értelemmel megegyező, a lelkiismeretet megnyugtató választ adni.

Induljunk ki abból a kérdéssorból, amelyet általában minden ember megfogalmaz: Miért születünk? Mi a földi életünk célja? Mit tehetünk, hogy „késleltessük” halálunkat? Az ember érdeklődése azonban továbbául, és azokra a kérdésekre is választ szeretne kapni/adni, hogy miért halunk meg? Mi történik/történhet? Mi következik (következik) a halál után? Örök, személyes emberi kérdések ezek, amelyekre minden vallás igyekezett és igyekszik megadni a feleleteket.

A vallások üzenete megegyezik abban, hogy a halál nem jelenti a teljes megsemmisülést. A vallásos ember számára a halál egyben vég és kezdet, azaz „határ-esemény”, az emberi élet két létmódja: időleges és örök létmód között. Ebben minden vallásos hívő ember egyetért, de arra a kérdésre, hogy mi következik a halál után, már különböző válaszok születnek (pl. lélekvándorlás, testi vagy lelki feltámadás, lélek halhatatlansága, örök boldogság, vagy éppen örök szenvedés stb.), sőt a keresztény vallásban sem egységesek a válaszok.

Az unitárius vallás üzenete az, hogy a halál elkerülhetetlen, kiküszöbölhetetlen valósága az emberi létezésnek, de nem jelenti a teljes, a végleges megsemmisülést. Mi a halálát valóban „határ-eseménynek” fogjuk fel, annak a tudatában, hogy Isten atyai szeretetének az ígérete a halál után az **örökélet**.

Annak ellenére, hogy az örökéletről nem egyszerű beszélni, és az erre vonatkozó tanításokat tételekbe foglalni eléggé nehéz feladat, mert az örökélet hite észlelleti és tapasztalaton túli igazságnak tűnik, mégsem ész- és tapasztalat-ellenes igazság. A vallásos ember számára az örökélet iránti meggyőződésben döntő fontosságú szerepet tölt be a vallásos hit. Vallásos hit nélkül az örökélet igazolására szolgáló minden bizonyító eljárás csak kísérlet marad, csak száraz fejtegetés a végső nagy kérdésekről.

Az örökélet kérdésénél feltétlenül tisztáznunk kell a test

és a lélek viszonyát. Köztudott, hogy a földi életben az ember pszichofizikai egységét valljuk, látjuk, tapasztaljuk, ami azt jelenti, hogy a kettő egymásra van utalva, egymástól nem választhatjuk el. A „határ-esemény” kapujában ez a pszichofizikai egység megomlik ugyan, de mindkettőre nézve érvényes a „megmaradás”, habár az más formában történik. A test például felomlik, egyesül a szerves és szervesetlen világgal, a fizikai és kémiai folyamatok törvényszerűségeinek megfelelően. (Einstein óta tudjuk, hogy az anyagi átalakulások energiaátalakulásoknak tekinthetők, mert a tömeg azonos az energiával.) A lélek Istennél talál otthonra, mert Tőle ered, Általa és Benne rendeződik el (vö. 2Kor 4,18-5,1).

Az unitáriusok kihangsúlyozzák - Jézus tanítása alapján - Isten atyagságát. Ebből is az következik, hogy, ha hiszem Isten atyagságát, akkor hinni kell azt is, hogy Isten atyagsága túlmutat a földi életen, és szeretetével nem hagy el a halál után sem. Ezért emeljük ki, hogy az örökélet hite a vallásos nagykörűség velejárója! Azaz minél mélyebb, erősebb hitem van Istenben, minél inkább törekszem Istenre és Jézusra megismerni (vö. Jn 17, 3), annál inkább lehet reménységem az örökélet felvételéhez.

Meggyőződésünk, hogy az örökélet az isteni igazságszolgáltatás helye is, mert az ember erkölcsi érzéke (az erkölcsi törvény) megkívánja egy olyan létforma létezését, ahol az erkölcsi igazságszolgáltatás megvalósul, ahol Istennek számot adunk földi életünk mikéntiségéről. Hol van az létforma — az örökélet? Válaszunkban mellőznünk kell a tér és idő kategóriáit, és azt mondjuk: Istennél! De egy újabb kérdés is megfogalmazódik bennünk: milyen az örökélet? - feleletünk bizakodó: ahol Isten jelen van, ott csak jó következhet.

Az örökélet milyenségével kapcsolatban a keresztény teológiában két felfogás ismeretes. Az első a statikus felfogás, az úgynevezett „nunc stans”-állapot, amely „álló jelenlét”, „csak most”-ot feltételez. Olyan állapotot jelöl, ahol nincs mozgás, nincs semmiféle változás, folyamatosság. A változathatlan Isten találkozás a közössége a változathatatlanná lett halandóval. A másik felfogás az örökélet a határ-esemény után, az időben beteljesedett élet dinamikus folytatása. Wolfhart Pannenberg teológus szerint az örökkévalóság nem más, mint „mindig új lehetőségek végtelen megvalósulása”, vagy így is nevezhetünk - egy másik teológus véleménye szerint - „aeterna novitas” (örök újdonság). Az unitárius teológia a második felfogást vallja magáénak.

Az örökélet lényegéből következik, hogy már itt a Földön törekednünk kell az Istennel való szeretetközösség minél teljesebb megélésére. Pál apostol szavaival: *Ezért arra törekszünk, hogy akár hazaköltözünk, akár távol lakunk, kedvesek legyünk neki (2Kor 5,9).*

A vallásos ember Isten atyai szeretetében bízza reménységével tekint az örökélet valósága felé: *Az az ígért pedig, amelyet ő maga ígért nekünk, az örökélet (1Jn 2,25).*

Húsvét ünnepén bátorítólóg szól hozzánk Jézus: *Az Isten pedig nem a holtak Istene, hanem az élőké. Mert az Ő számára mindenki él (Lk 20, 38).*

Dr. REZI ELEK